

Kōrero

Mātauranga

Me kōrero tātou

Tukua mai ō whakaaro mō te whakakaha ake i te motika o te tangata ki te mātauranga

Kāore te motika ki te mātauranga e takoto ana ki tētahi wāhi kotahi i roto i ngā ture o Aotearoa. Engari, arā ētahi āhuatanga o te motika e kitea ana puta noa i te Ture Mātauranga 1989.

Kōrero whakataki

Kei tekiona 3 me 8 o te Ture Mātauranga 1989 ngā tino tikanga e rua e kōrero ana mō te mōtika nei. Kei tekiona 3 te kōrero mō te motika ki te mātauranga kore utu i te kura tuatahi me te kura tuarua. Kei tekiona 8 te kupu taurangi mō te hunga whai matea mātauranga tauwhāiti (nā te hauātanga te take, nā take kē atu rānei) kia ōrite te whiwhi o tēnei hunga ki te hunga kāore ōna matea mātauranga tauwhāiti.

Ko tā tekiona 3 me tekiona 8 he kī taurangi ai kia noho kore utu te whakauru me te whai mātauranga mā ngā ākongā noho kāinga ki Aotearoa nei, mai i te 5 ki te 19 tau. Arā anō hoki te here ki te whakauru ki tētahi kura i waenga i ngā tau 6 ki 16 (kei tekiona 20), ka mutu, he hara tērā ina kāore tētahi i waenga i aua tau e whakaurua ki tētahi kura.

Heoi, ko te motika ki te mātauranga ka herea kia āhei tonu ai ngā ākongā kua whakaurua ki te kura ki te whai mātauranga kore utu. Engari, kāore kau he kōrero mō te motika kia tae atu ki te kura. Ko te tikanga e mōhiotia whānuitia ana me tae atu ki te kura i ngā rā e tuwhera ana, ā, kei runga hoki i ngā poari kaitiaki te herenga kia whakarite kia pērā (tekiona 25). Ka takahia te ture e ngā mātua mēnā he mea pokapoka te taenga atu o tā rāua tamaiti ki te kura.

Tērā ētahi tū āhuatanga e āraitia ai te motika kia tae ki te kura. Hei taurira, ko tētahi ākongā whai matea mātauranga tauwhāiti kua whakaurua ki tētahi kura, engari kua herea tōna taenga ki te kura ki ngā rā e toru anake i ia wiki, arā, koirā ngā rā e wātea ana te kaiāwhina kaiako.

Tō nāianeī tū āhua

Me mātua whai mātou kia ū tonu ki ō mātou herenga ā-ao mō te motika ki te mātauranga ki Aotearoa nei. Hei urupare ki ngā māharahara kua ara ake i te mea kāore e tino mārama te motika ki te mātauranga, e whakaaroaro ana te Tahuu o te Mātauranga me pēhea e noho mārama ake ai te motika ki te mātauranga i roto i te ture.

Ahakoā e hora ana he kōrero mō te motika ki te mātauranga puta noa i te Ture Mātauranga kāore tonu e taea e te tokomaha o ngā tangata. Tērā e uaua te whai haere mō te hunga kāore e taunga ana ki te takoto o te ture me ngā kupu, kia mārama anō ai rātou ki te motika ki te mātauranga me ōna anō āhuatanga, kia mōhio rānei me pēhea te hāpai i taua motika.



Mō ētahi atu kōrero

Mēnā he pātai āu mō te tuku tāpaetanga kōrero, kei te hiahia rānei ki ētahi atu kōrero mō tēnei kaupapa, me tuku īmērā ki:

legislation.consultation@education.govt.nz



Kati ai ngā tāpaetanga kōrero ā te 14 Pipiri 2019



Whakaputahia ō whakaaro mō te anamata o te mātauranga.

Whakauru mai ki ngā kōrero [conversation.education.govt.nz](https://www.conversation.education.govt.nz)



#EdConvo

Ngā panoni e kōkiritia ana

E rapu ana mātou i ō whakaaro mō ō nāianeī āhuatanga o te motika ki te mātauranga mehemea kei te tika tonu aua āhuatanga hei hāpai i te motika o te tangata takitahi ki te mātauranga.

Mā ngā panonitanga e mārāma ake ai te tikanga o ngā kupu i ngā wāhi i roto i te ture e kōrero ana mō te motika ki te mātauranga, me te motika kia tae ki te kura.

Tērā e whakawhānuitia e te ture tō nāianeī motika ki te mātauranga kia whai wāhi mai ko te motika kia tae atu ki te kura (me te whakaurutanga, me te whai mātauranga kore utu)

E mārāma ana ō nāianeī ture ka whai motika te ākongā ki te mātauranga kore utu me te whakaurutanga kore utu. Ka taea te ture te whakatikatika kia mārāma ai te kōrero mō te motika kia tae atu ki te kura i ngā rā e tuwhera ana.

Mā tēnei e whakawāhanui ai te motika ki te mātauranga kia āhei ai ngā ākongā ki te whāi wāhi atu ki te mātauranga tika mō rātou anō.

Ka taea e te Tāhuhu o te Mātauranga tēnei motika te tautoko mā te whakatipu mōhiotanga, māramatanga hoki ki ngā motika o ngā tamariki me ngā taiohi hauā, me ērā e hiahia ana kia tautokohia te ako, ki te whakauru, ki whai akoranga hoki i te kura o tō rātou rohe kāinga.

Te tohu ake i ērā tikanga i roto i te ture e kōrero ana mō te motika ki te mātauranga.

Kia mārāma ai te motika ki te mātauranga mā ngā ākongā me ō rātou whānau, tērā ka whakaurua ki te ture tētahi kōrero e whakaahua ana i ngā huanga o te motika ki te mātauranga me ngā tohutoro ki ngā tikanga o te Ture e āta kōrero ana mō aua huanga. Ka whai wāhi mai pea ngā hononga ki a) te wāhi e kitea ana te motika ki te mātauranga me b) ngā tikanga hei whakakaha i taua motika.

Ehara mā tēnei huarahi anake e whakapūmau i te motika o te ākongā ki te mātauranga. Heoi, māna e mārāma ai te ture me ngā wāhi e kōrero ana mō ngā huanga o te motika ki te mātauranga.

Tukua mai ō whakaaro

E rapu ana mātou i ō whakaaro mō te panonitanga e whāia ana, i mua i te whakatau a te kāwanatanga kia whakaurua aua kura ki tētahi Pire.

Me īmēra mai tō tāpaetanga kōrero ki legislation.consultation@education.govt.nz me tuhi rānei ki:

Education Consultation
Ministry of Education
PO Box 1666
Wellington 6140
New Zealand

Ka kati te wā mō ngā tāpaetanga kōrero ā te 14 Pipiri 2019 ā, ka whai wāhi ki ngā tohutohu ki te Minita i mua i te whakataunga o ngā whakaaro kaupapa here ka tāpaetia ki te Rūnanga Whāiti, ā, ki te whakaaetia, ka whakaaturia i roto i ngā kupu o te ture mātauranga hou e whāia ana.

Pārongo whaiaro me te matatapu

E tutuki katoa ana ngā tāpaetanga kōrero me ngā tuhinga e pā ana ki te tukanga whakawhiti whakaaro i ngā tikanga o te pārongo a te kāwanatanga, nā konei ka taka i raro i ngā here o te Official Information Act 1982.